

21.12.2007

VAARATONTA ILOTULITETTA EI OLE

Ilotulitus kruunaa uudenvuoden vieton. Joka vuodenvaihde Suomen yötaivaalle laukaistaan pari miljoonaa rakettia juhlijoiden iloksi ja riemuksi. Ilotulitusta on kiva katsella, mutta vaaratonta hupia rakettien ampuminen ei ole. Monet asiantuntijat ovatkin sitä mieltä, että turvallisuuden takaamiseksi ilotulitteiden käyttö tulisi rajata ainoastaan valvottuihin näytöksiin. Joissakin maissa (mm. Irlanti) tällainen käytäntö onkin vallitseva. Suomessa Hopeatähdet, Äkäiset anopit ja muut sähköiset tahtovat löytyä yhden sun toisen uudenvuodenjuhlijän muovikassista.

Suomessa myytävät raketit ovat ennen markkinoille tuloa käyneet läpi tiukan turvaseulan ja ovat saaneet Turvatekniikan keskuksen (Tukes) hyväksynnän. Vaikka suutareiden ja viallisten yksilöiden mahdollisuus on aina olemassa, niin pääosin markkinoiden ilotulitteet ovat laatutuotteita. Ilotulitteiden käyttötavoissa sen sijaan on suuria puutteita. Jokainen ilotulite voi aiheuttaa väärinkäytettynä vakavan vahingon. Vammat, tulipalot ja vaikkapa lemmikkieläimille aiheutuneet kärsimykset ovat ikävän yleisiä seurauksia. Varovaisuutta, järjen käyttöä ja käyttöohjeiden noudattamisen tärkeyttä ei voi koskaan korostaa liikaa.

LAPSET JA NUORET VAARAVYÖHYKKEESSÄ

Raketti- ja paukkuhurma valtaa usein juuri lapset ja nuoret. Suomessa nallipyssyn nalleja ja papattimattoja voimakastehoisempien tuotteiden oston, hallussapidon ja käytön ikäraja on 18 vuotta. Ilotulitteiden luovuttaminen alaikäiselle on rangaistava teko. Moni vanhempi kuitenkin ostaa lapselleen ilotulitteita sen kummemmin lainsäädäntöä tai riskejä ajattelematta.

Nuoret ovat tutkimusten perusteella riskiryhmä ilotulitteiden käytössä. Tukesin ja Kuluttajatutkimuskeskuksen mukaan nuoret lukevat ilotulitteiden turvallisuusohjeita, käyttävät suojalaseja sekä noudattivat turvaetäisyyttä muita harvemmin. Tämä näkyy ikävinä onnettomuuksina ja vammoina. Yli puolet vuosittain ilotulitteesta silmävamman saaneista on alaikäisiä. Vanhempien suhtautumisella ja toiminnalla on suuri merkitys lasten ja nuorten turvallisuudelle uudenvuodenyönä. Ilotulitteiden ampuminen, jos mikä, on toimintaa, joka nostaa vastuukysymykset pintaan.

SUOJAA SILMÄSI

Yleisimpiä ilotulitteiden aiheuttamia vaurioita ovat silmävammat. Silmä on herkkä elin, joka vahingoittuu helposti jo pienistä kipinäroiskeistakin. Vuodesta toiseen uudenvuodenyönä ensiapuklinikoille tuodaan kymmeniä silmävammoja saaneita

potilaita. Viime vuonna (vuodenvaihte 2006/2007) sairaalahoitoon hakeutui 32 silmävammapotilasta. Vammoja saivat sekä ilotulitteiden ampujat (18) että katselijat (10). Neljän silmäpotilaan kohdalla ei ollut tietoa kumpaan ryhmään hän kuului. Tavallisimmin vamma syntyi rakettia sytyttäessä tai raketin sinkoutuessa väärään suuntaan. Silmävammoja aiheuttavat rakettien lisäksi yhtäläillä muut ilotulitteet (mm. Thunder King, Pata, Putki, Kissanpiero ja Roomalainen kynttilä).

Suojalasien käyttö on helppo, edullinen ja tehokas tapa ehkäistä silmävammoja. Lasit voi kätevästi ostaa ilotulitekauppiaalta rakettiostosten yhteydessä. Jo reilu kolmannes suomalaisista ymmärtää suojata silmänsä ilotulituksissa. Parantamisen varaa jää kuitenkin vielä rutkasti. Turvallisuustahot kampanjoivat aktiivisesti joka vuosi käyttöasteen nostamiseksi.

ALKOHOLI SUMENTAA HARKINTAKYKYÄ

Alkoholi on erottamaton osa monen suomalaisen uudenvuoden juhlintaa. Juovuksissa harkintakyky usein peittää ja varomattomuus lisääntyy. Sekä järki että Suomen laki sanovat, että rakettien ampuminen ei tähän kuvioon sovi. Ilotulitteet ovat vaarallisimmillaan humalapäissään toikkaroivien käsissä. Pahinta on osoitella ilotulitteilla, raketeilla tai soihduilla muita ihmisiä. Päähtyneen ote saattaa lipsua myös vastuukysymyksissä. Vanhempien tulee valvoa, että alaikäiset eivät ammu keskenään ilotulitteita. Humalasta huolimatta vastuu on aina aikuisen.

(Teksti: Leena Sipinen, Terveys ry)

(Artikkelin tietolähteenä on käytetty Turvatekniikan keskuksen aineistoja. Lisätietoja aiheesta: www.tukes.fi sekä HYKS / Silmätautien klinikan tiedoksiantoa / Prof. Tero Kivelä)